

Přístup¹ vyznačující se zposvátněním určitých jazyků a jistých textů, jakými jsou texty presokratické, řečtina obecně s výjimkou pro němčinu, nebo spíše pro němčinu která prošla řeckým etymologickým výzkumem tak jak se dozvídáme ve spisech od Heideggera, **touží²** po tom, aby se postavil jako ochranné tabu proti překladatelskému zneuctění takových textů. Heidegger sám řečtinu praktikoval a je jakýmsi veleknězem kultu původního Logos.

V podobných případech, kterých je v uzavřených skupinách více než by se mohlo zdát, bychom se mohli setkat se způsoby, které jakoby samy chtěly působit dojmem nepřeložitelného nebo nepřeložitelnost zajistit. Toto již hraničí s výplody fantazie soukromého jazyka, s kódovanou tajuplnou hermeneutikou, která pochází ze všeho možného jen ne ze záhadných vztahů vznikajících mezi slovy, věcmi a myšlenkami. Tato touha je regresivní a pochází často z toho, že jsme zmateni. Nevíme, zda se jedná o filozofickou hloubku, o dojem nepopsatelnosti, a nebo zda se toužíme ponořit do něčeho nepopsatelného, namísto do autentického poetického slova.

Někdy se zdá, že téma nepřeložitelnosti se používá jako polemická zbraň vůči překladům jiných autorů, abychom si zajistili monopol k přístupu k dílu, po kterém toužíme. Mezitím bude přínosné, abychom si zapamatovali tuto polemickou a často taky přeceňovanou roli domnělé nepřeložitelnosti.

Třetím způsobem jak zlehčit a rozebrat náš problém, je přístup následující. Můžeme souhlasit s G. Genettem že nejsou ani tak překlady které není možné uskutečnit, ale spíše překlady poškozující. „Bylo by lepší, píše, kdybychom nerozlišovali texty přeložitelné (ty nejsou) a texty nepřeložitelné, ale texty, kterým nevyhnutelné nedostatky překladu škodí (literární texty) a pak ty, pro které jsou tyto chyby zanedbatelné, to znamená všechny ostatní. Možná tak ještě nějaký omyl v diplomatické depeši nebo v usnesení mezinárodního formátu může mít nepříjemné následky.“

Vcelku vzato by šlo o to, nahradit praktickou variantu (překlad škodící/překlad přijatelný) variantou teoretickou (překlad neproveditelný/překlad proveditelný). Přesně tuto cestu zdravého rozumu předkládá Paul Ricoeur, nedychtí po tom, aby se ztratil v něčem, co definuje jako „teoretickou slepou uličku“, jako neřešitelný rozpor, do kterého den co den mnohé překlady odmítají vstoupit. Přesto se ne všechny končí neúspěchem³. Měli bychom směnit⁴ „zhoubnou variantu“ (buď se jazyky naprosto liší a nemůžeme překládat, nebo překládat

¹ Sujet

² Verbe

▪ ³ Se solder par - **Avoir quelque chose pour résultat final** : *Les négociations se sont soldées par un échec.*

(Larousse)

Aboutir à, avoir pour résultat.

Exemple : Ce match s'est soldé par un échec.

Traduction anglais : to end in – končit nějak, něčím, v něčem. Tzn skončit neúspěchem.

⁴ Troquer qqc. (contre qqc.). **Donner en troc, échanger.** - CNRTL

můžeme a tím pádem se všechny jazyky vrací k jednomu jedinému) za hádanku (Činnost, která je „teoreticky nepochopitelná“ ale dá se „skutečně vykonávat“, co je to?).

Mohli bychom se taky odvolat na dvě další úvahy schopné zpochybnit problém, o kterém diskutujeme (musí být náročný, abychom v tuto chvíli zvýšili počáteční obezřetnost!). Tyto úvahy vychází z naší předběžné práce, kdy jsme objasňovali, co vlastně sloveso „překládat“ znamená.

V první řadě se budeme zabývat možnostmi, kdy překlad znamená⁵ pohyb, souvislý proces a ne jen statický produkt. Nepřeložitelnost může být chápána ne jako definitivní odsouzení ale spíš jako výslovný příkaz, který bychom měli neustále sledovat po celou dobu překladatelské práce, což empiricky dokazuje řada „překladů překladu“, z nichž se každý opírá o překlady předchozí (dokonce a hlavně i v případě, kdy se od něj chtějí vzdálit).

Dále se budeme zamýšlet nad otázkou, jestli je vnitřní překlad stejně dobrý jako vnější překlad. Jestliže překlad charakterizuje jazykové výměny už ve stejném jazyce jako „non possumus“ (nemůžeme – pozn. překl.), tak má zde toto slovní spojení velice zobecněný a zrelativizovaný význam. Kdyby to bylo totiž opravdu natolik radikální, nemohli bychom měnit slova tak aby to bylo vůbec vhodné, a to ani ve francouzštině. Teze o nepřeložitelnosti by mohla stejně tak jako spousta přemrštěných tezí samu sebe vyvrátit. To co doopravdy v hloubce odhalila je to, že jazyk obecně je opravdu náročný a ne pouze hypotézy v interlingvistice. „Co tím myslíte?“ Tato otázka podněcuje jen tu nejmenší **adresnost**, a ne jen pro cizince.

synonyma zdokumentována a přeložena správně

celkové porozumění textu dobré, větší posuny významu P2, 3, 14, 20, 22, 23, 30, 31, 32, 35

některá místa velmi dobrá

⁵ <http://forum.wordreference.com/threads/sentendre-de.1505473/> - discussion sur la locution s'entendre de, réponse: cela veut dire – veut dire.